

Cilat lloje bimësh dhe produktesh bimore mund të sillen në Bashkimin Evropian?

**BANANIA
DURIANË**

**ARRA E KOKOSIT
ANANASI DHE
HURMAT ARABE**

LEJOHEN

pa kufizime sasie dhe pa detyrimin e certifikatës fitosanitare për këto lloje frutash ekzotike.

**PATATJA
PERIMET**

LEJOHEN, POR:

nevojitet një certifikatë fitosanitare nga vendi i origjinës

FRUTAT E FRESKËTA

LULET

ZHARDHOKËT E FRESKËT

**BIMËT PËR MBJELLJE
FARAT**

DUHET AUTORIZIM:

- nevojitet një certifikatë fitosanitare nga vendi i origjinës
- kërkohet një kontroll fitosanitar në doganë

DHEU

**BIMËT E HARDHISË DHE AGRUMEVE
PATATET (PËR MBJELLJE)
PERIME TË TJERA TË NDAJWARA**

**NUK
LEJOHEN**

NUK KËRKOHET ASNJË CERTIFIKATË NËSE BIMËT, PERIMET, LULET OSE FARAT VIJNË NGA LIHTENSHTAJNI, ZVICRA OSE MBRETËRIA E BASHKUAR (VETËM IRLANDA E VERIUT)

CERTIFIKATA ËSHTË E NEVOJSHME NËSE ATO VIJNË NGA TERRITORET E MËPOSHTME TË BE-SË: CEUTA, MELILLA, ISHUJT KANARIE, GUADELUPE, GUAJANA FRANCEZE, MARTINIKA, MAYOTTE, RÉUNION, SAINT-BARTHÉLEMY DHE SAINT-MARTIN.

Kur udhëton, nëse ke ndërmend të transportosh bimë ose produkte bimore, kontakto paraprakisht Shërbimin Fitosanitar kompetent.

SERVIZIO FITOSANITARIO REGIONE MARCHE

VIA T.A. EDISON, 2 – OSIMO (AN)

+39 071 8081

FTT@AMAP.MARCHE.IT

WWW.AMAP.MARCHE.IT

Kur udhëton, ki kujdes kur vendos në valixhe bimë, fara, fruta, perime ose lule: sepse parazitët dhe sëmundjet mund të udhëtojnë bashkë me to.

EDHE BIMËT MUND TË SËMUREN!

Ashtu si njerëzit dhe kafshët, edhe bimët mund të sëmuren. Ato mund të preken nga sëmundje të shkaktuara nga viruse, baktere, kërpudha dhe nga dëmtues, si insekte, marimanga ose nematoda. Kohët e fundit, kemi vërejtur një rritje të numrit të dëmtuesve dhe sëmundjeve të reja në zona që më parë ishin të paprekura prej tyre. Shumë nga këto futje të fundit mund të lidhen me rritjen e shpejtë të tregtisë dhe udhëtimeve ndërkombëtare.

Futja e parazitëve dhe sëmundjeve të reja të bimëve mund të kërcënojë si ekonominë ashtu edhe biodiversitetin.

Parazitët dhe sëmundjet udhëtojnë si “autostopistë” mbi bimë, fara, lule, fruta, perime ose në dheun/substratin e tyre, edhe kur këto duken të shëndetshme. Në këtë mënyrë, pa e kuptuar, mund të sjellim dëmtues dhe sëmundje të reja në vendet tona. Pasi futen në një mjedis të ri, dëmtuesit dhe sëmundjet e huaja (jo vendase) mund të shkaktojnë humbje të mëdha ekonomike në bujqësi dhe pylltari, si dhe të kërcënojnë biodiversitetin. Në të kaluarën, shembuj të tillë kanë qenë futja në Evropë e sëmundjes së vrugut të patates, filokserës së hardhisë së rrushit, brumbullit të Kolorados dhe sëmundjes holandeze të elmës.

DISA “UDHËTARË” TË RREZIKSHËM

Brumbulli aziatik i trungut
(*Anoplophora glabripennis*)

Miza orientale e frutave
(*Bactrocera dorsalis*)

Xylella fastidiosa

**SCAN MË
PËR TË MËSUAR MË SHUMË
RRETH ORGANIZMAVE TË
DËMSHËM**

RREGULLAT LIDHUR ME SHËNDETIN E BIMËVE DHE PRODUKTEVE BIMORE

Ligjet për shëndetin e bimëve janë në fuqi për të mbrojtur bujqësinë, pylltarinë dhe mjedisin. Prandaj, shumë bimë dhe produkte bimore (p.sh. fara, perime, lule të prera) nuk mund të transportohen pa leje zyrtare. Nëse keni ndërmend të transportoni bimë, sigurohuni që të mos shkelni këto ligje duke kontaktuar më parë autoritetet fitosanitare rajonale ose kombëtare kompetente.

Bimët dhe produktet bimore mund të përhapin sëmundje dhe parazitë.

Për shkak të rrezikut të pasojave të pakthyeshme për biodiversitetin, bimët dhe produktet bimore duhet t'i nënshtrohen kontrollit doganor pas mbërritjes në BE. Udhëtarëve do t'u kërkohet të paraqesin një certifikatë fitosanitare nga vendi i origjinës. Kjo kërkesë zbatohet pavarësisht nga numri i bimëve dhe produkteve bimore me të cilat udhëtoni.

Bimët dhe farat e futura në BE për t'u mbjellë, duhet të kontrollohen në kufi nga inspektorët fitosanitarë për të marrë një Dokument të Përbashkët Shëndetësor të Hyrjes (DSCE-PP).